

РЕЦЕНЗИЯ

Рецензент: проф. д-р ик.н Камен Цветанов Каменов

ВУЗ: СА „Д.А.Ценов”, катедра „Мениджмънт”

Професионално направление.: 3.7 „Администрация и управление”

Научна специалност: 05.02.20 „Социално управление”

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор”, професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, научна специалност : 05.02.20 „Социално управление”

Автор на дисертационния труд.: Георги Събинов Текев, докторант;
ВУЗ: НБУ –София

Тема на дисертационния труд:”Съвременни форми на организация и управление на Университетската институция. Преходът към предприемаческо – мрежови университет”

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Промените в университетската институция най-общо могат да бъдат продиктувани по две основни причини – вътрешни – произтичащи от натрупани организационни, технологични, кадрови, вътрешно- нормативни и др. несъвършенства и външни – произтичащи от промени в законовата база..В рецензирания дисертационен труд се застъпва тезата за преход от традиционната форма за организация и управление на университетската институция към предприемаческо-мрежови университет.Значимостта на изследвания проблем в научно отношение произтича от заявената мисия на този тип университет –„да реализира промяната и преобразуването на ценностите на обществото ... да създава ново потребителско търсене и по този начин да бъде винаги иновативна институция” /с.7/.

Научно-приложния характер на дисертационния труд се свързва с академичния профил на предприемаческия университет. В тази връзка докторанта правилно се спира на специфичния начин, по който той обединява от една страна, образователната дейност, от друга – изследователската и творческа работа. Основаните характеристики на научноизследователската и творческата работа на предприемаческия университет се дефинират като насочени към приложни проекти. Авторът правилно ги свързва с такива по обучение, базирано на изследвания и високи творчески постижения; изискващи развитие на учебни програми на базата на проучването на външната среда и протичащите в нея социални процеси; развиващи интердисциплинарни знания за формиране на ресурси с голяма степен на приложимост; включващи активно студенти в изследователски и творчески проекти; разпространяващи ново знание, утвърждаващо университета като агент на промяната.

Добре балансираната структура на дисертационния труд /добра обща логическа връзка между трите глави и пара графите в тях, разположени на 233 страници / е позволила да се отдели необходимото внимание, както на проблеми от научен, така и на такива от научно-приложен характер. Последните са намерили място в 34-те приложения към дисертационния труд.

Това, което може да се посочи като нов момент с научно-приложен характер е поставянето на въпроса за разделението на властите и произтичащата от това мрежова структура. На стратегическата власт се разпределят развойните и финансови отговорности, а на академичната власт – академичната политика. Идеята за това разделение е обоснована много добре от автора и чрез модела на предприемаческо-мрежовия университет.

2. Цели и задачи на дисертацията

Това, което прави добро впечатление при прочита на дисертационния труд е, че логиката на основната теза се следва последователно без да са налице отклонения за изясняването на несъществени допирни точки до нея. Това кореспондира и с ясно дефинираната цел на изследването – да предложи методология за деинституционализация на университета и да изведе нов управленски модел – този на предприемаческо-мрежовия университет. Подходът за постигането на целта е на основата на успешно функционираща институция – НБУ, да се докаже

възможността за изграждане на такава форма на организация, която да има характеристиките на предприятие в специфична среда. Принципите, на които се базира изследването са тези на предприемаческата икономика.

Постигането на целта авторът правилно свързва с реализирането на няколко основни задачи. Следвайки основната идея, заложената в дисертацията логически издържано той започва изследването с историята на системата за висше образование и си поставя за задача да обоснове необходимостта от преход на университетската система – от бюрократичен тип институция към предприятие. Вкарването в системата на образованието на предприемаческата идея е израз на креативно мислене и търсене на ефекти по хоризонтала при изграждането на съвременни форми на организация и управление на университетската институция. В тази посока са налице издържани авторски разсъждения и идеи, които говорят за сериозно авторско присъствие не само като налагането на един тип организация върху образователната система, но и предложения за промени, в които са заложен ефекти във времето.

Логично продължение на първата поставена задача е търсенето на връзката между теорията на предприемаческата икономика и характеристиките на предприемаческия университет. В случая авторът се опира на принципните положения на предприемаческата икономика и търси възможната връзка с организацията на работа в образователната структура. В тази посока могат да се открият два важни момента, които подчертават изследователските качества на автора – първият е свързан с общите характеристики, които произтичат от дефинирането на предприятието и университета като социални системи и които добре са структурирани от гледна точка на основната идея, а вторият е съществения, където анализирайки в дълбочина образователната система, авторът извежда специфични за нея предприемачески решения. Всичко това е адресирано към конкретна образователна единица – НБУ и илюстрирано с приложения към дисертационния труд.

Съществено значение за доказване на връзката „теория – практика” има проверката на пет хипотези за предприемачеството като основна характеристика на успешно развиваща се университетска институция в България – Нов български университет. Чрез всяка от хипотезите и търсенето на конкретното и проявление в НБУ се доказва, че това е институция създадена с мисия да отговори на новите индивидуални и обществени потребности от образование и изследвания, чрез

развитие и усъвършенстване на основните си дейности. При това тя функционира като предприемаческа организация в условията на децентрализация и планиране на процесите в активна връзка с външната среда.

3. Доказателства, че дисертационния труд е разработен самостоятелно

Понеже в този въпрос втората част се отнася за научната степен „доктор на науките” ще бъде дадено мнение само за неговата първа част. Основание затова, че дисертационния труд е разработен самостоятелно ми дава на първо място неговата идейна насоченост. Това да се търси идея как позитивите от една организация /предприемаческата/ могат да бъдат пренесени върху друга /образователната/ изисква творчески подход, който е строго индивидуален и добре показан в разработката. Логиката, която се следва в труда, във връзка с основната теза е безупречна. Не са налице отклонения и изясняване на несъществени за основната идея моменти. Всичко това ми дава основание да приема, че труда е самостоятелно дело на автора докторант Георги Текев.

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература

Като цяло може да се даде висока оценка за степента на познаването на състоянието на проблема. Това се потвърждава, както от теоретичните идеи на автора, така и от практическия анализ на проблеми свързани с трансформирането на идеи от предприемаческото управление в изграждането на предприемачески тип университет. У нас за първи път се поставя обосновано проблема за изграждането на такъв тип университети, в които преобладават ситуации аналогични на предприемаческата практика и чието управление изисква нов подход при изграждането и реализацията на университетската политика.

Библиографията от 66 заглавия на български и други езици е в съответствие с разработваните проблеми. Познават се добре, като наши, така и чужди автори. Заглавията са ориентирани основно към предприемаческата идея и формите на организация и управление на университетската институция.

Добро впечатление прави факта, че се търси връзка между теория и практика като в някои случаи практическите виждания на автора са добре обосновани и изпълняват ролята на известен коректив на идеи, заложили в специализираната

литература. Естествено това е през призмата на идейната насоченост на изследването.

5. Коректност при цитирането на представителен брой автори

В дисертационния труд има 230 цитирания на 23 български литературни източника и нормативни документи и 43 литературни източника на чужди езици. В основата на ползваната литература са известни автори, както наши, така и чужди. Прави добро впечатление познаването на нормативната база на институции, имащи отношение към разработвания проблем. В този смисъл може да се даде висока оценка на информационната осигуреност на дисертационния труд. Цитирането на литературните източници /230 на брой/ е коректно. Не са забелязани преки заимствания или плътно приближаване до чужди идеи.

6. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването

Изследването на докторанта Георги Текев е насочено към прехода от традиционната университетска структура /традиционен модел/ към нов организационен модел на предприемаческия тип университет. В тази посока автора е извършил проучване в избрани университетски институции като е синтезирал техните предприемачески характеристики. За разработването на модела на предприемаческо мрежовия университет правилно авторът е обосновал неговата специфика. Това му е позволило да дефинира основните елементи на неговата стратегическа рамка. На тази основа логично са обосновани и фазите на прехода, както и видовете промени, които конкретно трябва да се осъществят / промени в мисията и организационната култура, програмна реформа, изследователска реформа и финансова реформа/.

Достойнство на дисертационния труд е пренасянето на характеристиките на теоретичния модел към конкретна институция - Нов български университет. В разработката на докторанта на практика е направена една проверка на теорията /разработения модел/ с практиката. В случая личи много добро познаване, както на специалната литература по проблема, така и на организационното състояние на Нов български университет..Това е позволило неговото анализиране по критериите на

предприемаческо мрежовия университет, което е доказателство за осъществената връзка „теория-практика”.

7. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

За постигането на поставената цел – да се предложи методология за деинституционализация на университета и да се изведе нов управленски модел – този на предприемаческо мрежовия университет, изследването се базира на принципите на предприемаческата икономика и задълбоченото познаване на теоретичните постановки и възгледи за развитието на университетската институция. В изследването на докторант Георги Текев са използвани комплекс от научни методи и подходи. По-конкретно – системен подход; емпиричен подход; логическо описание; теоретичен анализ и др. В посочените приложения ясно личат авторските умения за анализ на конкретни ситуации и логическо подреждане, което потвърждава теоретичните идеи в разработката.

Съответствието на избраната методология и методика с поставената цел и задачи в дисертационния труд се открива в предложения технологичен ред за развитие на университетите в преход от институция в предприятие с предприемачески характеристики. У нас за първи път се предлагат такива технологични решения за промени в образователната система, което е важна стъпка към реализирането на предприемаческата идея в образованието.

8. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни

Това, което може да се определи като собствен принос на автора на дисертационния труд при събирането и анализирането на емпиричните данни се открива в трета глава. Тук авторът се спира на институционалния профил на Нов български университет, неговото създаване и периодите му на развитие. С важно значение в тази насока са и напарваните анализи на НБУ по критериите за предприемаческо-мрежовия университет. Мисията, образователните и изследователски политики, научните изследвания и творческа дейност, насочени

към приложни проекти са авторски синтез, на това което се реализира в Нов български университет.

Описание на приносите

1. Характеристика на естеството и оценка на достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са резултат на изследване, анализ и обобщаване на теоретични постановки от специализираната литература и събирането и анализ на емпирични данни от Нов български университет. Специализираната литература се ползва коректно, а ползваните данни от НБУ са с посочени източници на нормативни документи и решения на съответните управленски органи.

2. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им

Приносите на кандидата се свързват с конкретни предложения, обобщения и доказателства. По-конкретно се предлага типологизация на съвременната университетска институция. Разкриват се тенденциите в развитието на съвременните университети и се предлагат нови решения за въвеждане на планирана промяна в организацията и управлението като се конкретизира и доразвива идеята и същността на предприемаческия университет. Извежда се нов организационен модел на н университет в преход от институция към предприятие. Доказва се възможността за успешно развитие на модела на предприемаческо-мрежовия университет в специфичните условия на българската среда. Предложени са методи и методология за развитие на университетите в преход от институция към предприятие

3. Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите.

Участието на дисертанта в приносите може да се открие в предложената типологизация на съвременната университетска институция. Като висока степен на лично участие може да се приеме и конкретизирането и доразвиването на идеята и същността на предприемаческия университет. С особено значение за авторско присъствие е извеждането на нов организационен модел на университета в преход от институция към предприятие и доказването на възможността за успешно развитие на модела на предприемаческо-мрежовия университет в специфичните условия на българската среда.

4. Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите в дисертационния труд

Авторефератът съответства по структура и съдържание с основните положения и приносите в дисертационния труд

Въздействие на дисертационния труд върху външната среда

1. Преценка на публикациите на дисертационния труд

Посочени са четири публикации. Изданията са специализирани, което прави публикациите достъпни до професионална аудитория.


2. Използване и цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др..

Към материалите не са приложени такива

Мнения, препоръки и бележки

В перспектива да се изследва и оцени съдебната среда на предприемаческо-мрежовия университет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: С убеденост препоръчам на научното жури да даде образователната и научна степен „доктор” на докторант Георги Събинов Текев.
август, 2015 г.

Рецензент: 
проф.д-р ик.н. Камен Каменов